

Mi okozza a munkanélküliséget?

A munkakeresletet és a munkakínálatot meghatározó tényezők. A munkapiaci egyensúly és a rövidebb oldal elve. A munkanélküliség típusai és kialakulásának okai. A konjunkturális munkanélküliség csökkentése expanzív keresletoldali gazdaságpolitikával.

A munkapiaci folyamatok elemzése

- a munkapiac két oldala
 - a munka kereslete (vállalati szektor, állam)
 - a munka kínálata (háztartási szektor)
- mitől függ a munkakereslet és a munkakínálat?
- a munkapiac egyensúlyi és nem egyensúlyi állapotai
- a munkanélküliség típusai
- a foglalkoztatottság és az aggregált kínálat összefüggései

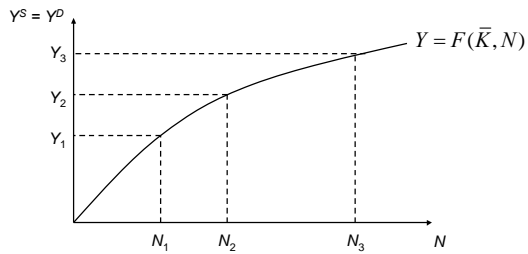
Koppány Krisztián, SZE 2006

Mitől függ a munka kereslete?

- a vállalati szektor termékei és szolgáltatásai iránt megnyilvánuló kereslettől (a konjunktúra alakulásától)
- a gyártási technológiák hatékonyságától
- más tényezők (elsősorban a tőke) árától és felhasznált mennyiségétől
- a munkatényező árától (a reálbérek átlagos szintjétől)

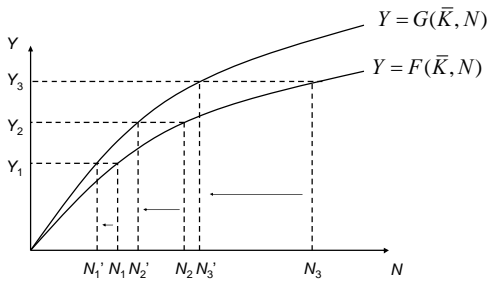
Koppány Krisztián, SZE 2006

Hogyan függ a munkakereslet az árupiaci összkereslettől?

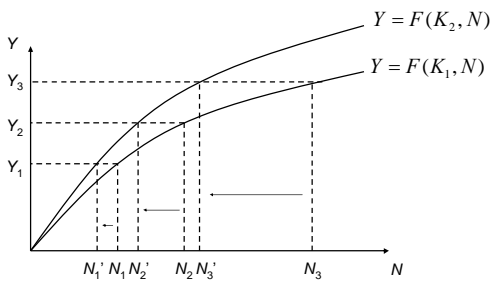
Koppány Krisztián, SZE 2006

Hogyan befolyásolja a munka iránti keresletet a technológiai fejlettség?

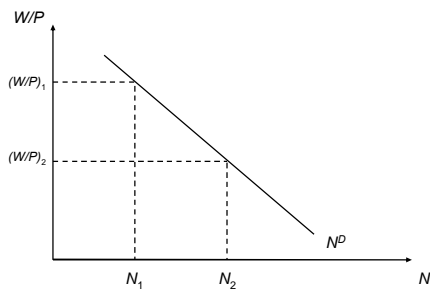
Koppány Krisztián, SZE 2006

Hogyan befolyásolja a munkakeresletet a tőkeállomány?

Koppány Krisztián, SZE 2006

Hogyan befolyásolja a munka iránti keresletet a reálbérek alakulása?

Koppány Krisztián, SZE 2006

Mitől függ a munka kínálata?

- mekkora munkaerő áll rendelkezésre a nemzetgazdaságban?
 - mekkora az ország lakossága?
 - mekkora a munkaképes korú lakosság?
 - mekkora az aktív népesség?
- mekkora az átlagos reálbér-színvonal?

Koppány Krisztián, SZE 2006

A lakosság gazdasági aktivitás szerinti csoportjai

Aktivitási és munkanélküliségi ráta

$$\text{aktivitási ráta} = \frac{\text{aktív népesség}}{\text{munkaképes népesség}}$$

$$\text{munkanélküliségi ráta (u)} = \frac{\text{munkanélküliek száma}}{\text{aktív népesség}}$$

Példa

Egy ország 10.000 ezer fős lakosságának 23%-a nem munkaképes korú. A munkaképes korúak közül 3.500 ezer fő gazdaságilag nem aktív. Határozza meg az aktivitási arányt!

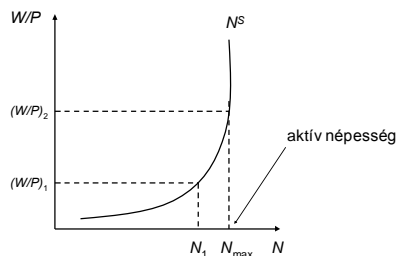
Néhány hazai munkapiaci adat

A 15–74 évesek gazdasági aktivitása

Időszak	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdaságilag aktívak	Gazdaságilag inaktívak	Aktivitási arány	Munkanélküliségi ráta
	1000 fő				százalék	
2004. augusztus – 2004. október	3 914,5	255,1	4 169,6	3 551,5	54,0	6,1
2004. szeptember – 2004. november	3 914,9	261,7	4 176,6	3 544,6	54,1	6,3
2004. október – 2004. december	3 909,2	263,3	4 172,5	3 548,2	54,0	6,3
2005. augusztus – 2005. október	3 932,4	308,3	4 240,7	3 480,8	54,9	7,3
2005. szeptember – 2005. november	3 929,7	305,4	4 235,1	3 486,1	54,9	7,2
2005. október – 2005. december	3 916,4	309,9	4 226,3	3 494,4	54,7	7,3

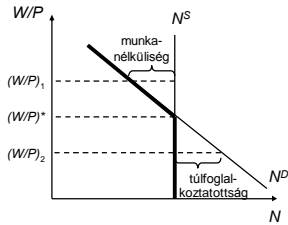
Forrás: KSH

A munkakínálat és a reálbérszint közötti összefüggés

Koppány Krisztián, SZE 2006

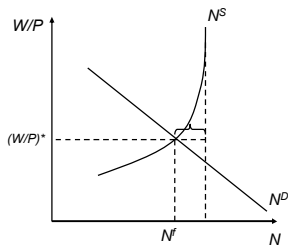
A munkapiaci egyensúly és a „rövidebb oldal elve”

Koppány Krisztián, SZE 2006

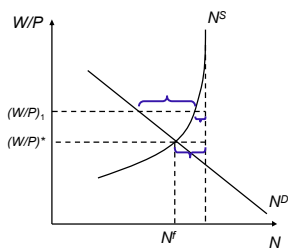
A teljes foglalkoztatottság

- gazdasági értelemben
- társadalmi értelemben

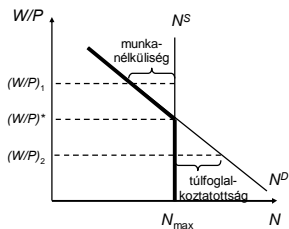

A munkanélküliség típusai

- önkéntes vagy kényszerű
- frikciós, strukturális vagy konjunkturális

A munkanélküliség természetes rátája

- zérus munkanélküliséget biztosít-e az ábrán látható $(W/P)^*$ reálbér?
- a munkanélküliség természetes rátája és kapcsolata a potenciális kibocsátással

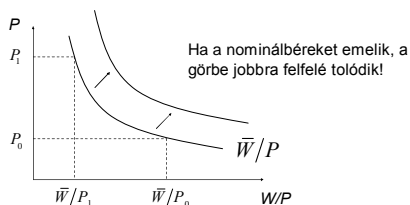
Miért alakulhat ki a természetes rátát meghaladó munkanélküliség?

- a piaci egyensúly kialakulásához az árak szabad mozgása szükséges
- a reálbérszint szabad mozgásához a nominális bérek és az árszínvonal rugalmas alakulása szükséges
- szabadon mozognak-e a nominális bérek és az árak?

Koppány Krisztián, SZE 2006

Rögzített nominálisbérek, árszínvonal, reálbérek

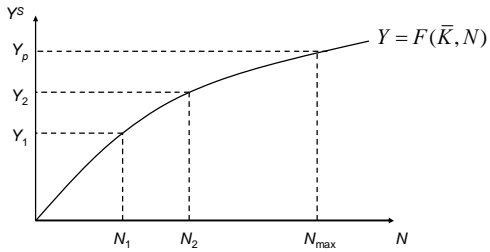
- a nominális bérek lefelé merevek, rövid távon rögzítettek

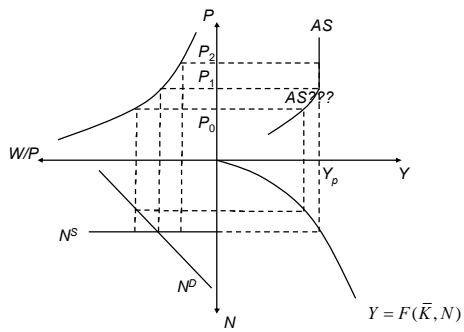
- az árszínvonal nem a munkapiacra alakul ki, hanem az árupiaci folyamatok alakulásától függ

...és mi történik az árupiacon?

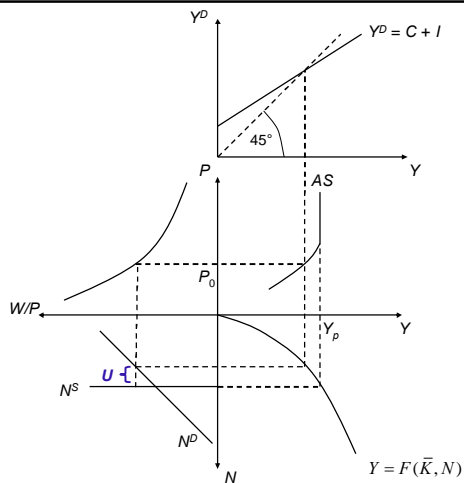
- a kibocsátás (összkínálat) igyekszik alkalmazkodni az összkéréslethez
- az összkínálat pedig szoros kapcsolatban van a foglalkoztatottsággal

Hogyan kapcsolható össze az összkínálat és a munkapiac?

Makrogazdasági egyensúly munkanélküliséggel

A munkanélküliség csökkentése
 expanzív keresletoldali
 gazdaságpolitikával

